LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010 Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS
PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā *2019. gada 16. decembrī*

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Daiga Rezevska un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Rīgas apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 169/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmo daļu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam), ciktāl šī norma nosaka energoapgādes komersanta tiesības uz kompensāciju, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 64. pantam;

1.2. atzīt Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 1048) 56. un 58. punktu, ciktāl šīs normas nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības uz kompensāciju, par neatbilstošu Satversmes 64. pantam un Enerģētikas likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.^{3} panta pirmajai daļai;

1.3. atzīt Noteikumu Nr. 1048 87. punktu, ciktāl tas nosaka energoapgādes komersanta (sistēmas operatora) tiesības aprēķināt dabasgāzes daudzumu pēc diferencētajām patēriņa normām, par neatbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam, kā arī Enerģētikas likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.^{3} panta pirmajai daļai.

2. Enerģētikas likuma (šeit un turpmāk – redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) 42.[3] panta pirmā daļa paredz:

"Ja energoapgādes komersants konstatē, ka enerģijas lietotājs ir pārkāpis Ministru kabineta noteikumus par dabasgāzes piegādi un lietošanu vai līgumu par dabasgāzes piegādi un tā rezultātā enerģijas lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, enerģijas lietotājs samaksā energoapgādes komersantam par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju. Kārtību, kādā energoapgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, nosaka Ministru kabinets."

Noteikumu Nr. 1048 56. punkts nosaka:

"Ja sistēmas operators konstatē šo noteikumu vai līguma pārkāpumu, kura dēļ lietotājam ir samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, lietotājs samaksā sistēmas operatoram par izlietoto dabasgāzi, kā arī kompensāciju."

Savukārt Noteikumu Nr. 1048 58. punkts paredz, ka "sistēmas operators šo noteikumu 56. punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkāršā apmērā".

Atbilstoši Noteikumu Nr. 1048 87. punktam "sistēmas operators aprēķina šo noteikumu 56. punktā minētā pārkāpuma rezultātā izlietotās dabasgāzes daudzumu mājsaimniecības lietotājam saskaņā ar sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajām dabasgāzes diferencētajām patēriņa normām.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā tiesas pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.[1] panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar minētā panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.[1] panta pirmās daļas 1. punktam pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu apelācijas kārtībā, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir civillieta, kurā celta prasība par parāda piedziņu, pamatojoties uz apstrīdētajām normām. No pieteikuma izriet, ka šīs normas Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā esošajā lietā ir piemērojamas. Pieteikuma iesniedzēja tās izskatīšanā esošajā lietā saņēmusi iesniegumu, kurā lūgts pieņemt lēmumu par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesai un tiesvedības apturēšanu attiecīgajā lietā. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmā daļa neatbilst Satversmes 64. pantam, Noteikumu Nr. 1048 56. un 58. punkts – Satversmes 64. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai, bet Noteikumu Nr. 1048 87. punkts – Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot tam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzēja apstrīd divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Saskaņā ar šā panta otrās daļas 1. punktu vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama gadījumā, ja tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Pieteikumā ir apstrīdēta Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmā daļa un uz tās pamata izdoto Noteikumu Nr. 1048 56., 58. un 87. punkts. Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Tiesas pieteikumam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.[1] pantā noteiktajām prasībām.

Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam, par Noteikumu Nr. 1048 56. un 58. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes 64. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai, kā arī par Noteikumu Nr. 1048 87. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.[1] pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu "Par Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam, Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam), kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)" pēc Rīgas apgabaltiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 169/2019).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – līdz 2020. gada 17. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu, jo 2019. gada 14. jūnijā ir ierosināta lieta Nr. 2019-10-0103 "Par Enerģētikas likuma 42.[3] panta pirmās daļas (redakcijā,

kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam, kā arī šo noteikumu 87. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam”, bet 2019. gada 24. septembrī – lieta Nr. 2019-19-0103 “Par Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr. 1048 “Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi” 56. un 58. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.^{3} panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam)” un Saeima jau ir iesniegusi Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja S. Osipova